

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Cvincvenalele.

Cercularul arhidiecezan Nr. 1026—1913 prin care ni s-a asig-
nează cvincvenalele, este dovadă
deplină despre disprețul și descon-
siderarea ce o au domnii din mini-
steriul cultelor față de clerul român
greco-catolic. Reformaților și lute-
ranilor — precum ne spun ziarele
maghiare, li s'a asigurat, celor cu
cinci ani de serviciu, partea pro-
portională din cvincvenalul de 400
cor. iar celor cu zece ani de ser-
viciu, de câte 800 cor. — Pe lângă
aceasta ambelor biserici reformate,
li s'au pus la dispoziție sume în-
sămnate, din cari Ordinariatele lor
dau cvincvenale de câte 400, res-
pective 800 cor. acelor preoți de ai
lor, cari sunt în beneficii mai mari
de 2400 cor. — Nouă? — ni s'a
aruncă sfărîmături din mila mini-
strului.

Cauza purcederii acesteia față
de noi, pe lângă simpatiile națio-
nale, este și ținuta noastră. Toată
lumea cere, își arată gravaminele,
înaintează memorande, la ministri,
la dieta țării și la alți factori, numai
clerul român greco-catolic tace și
stă nemișcat cu o rezignațiune
deamnă de o cauză mai bună. Ur-
marea este: că domnii din ministe-
riul cultelor își închipuesc, că noi
întru atâta suntem de rămași de
lume, încât nice exigențe nu avem,
și că prinurmarea noi saltăm de bu-
curie ca hăbăucul, când ni s'a aruncă
câte o sfărîmătură.

Se poate, că asignarea aceasta
a ajutorului să fie unică, și până
în semestrul al doilea proiectul să
se facă lege, când ni s'a va corege
nedreptatea. Dară în vijeliile poli-
tice de azi, cine poate fi sigur
despre aceasta? — Până în Iuliu,
nu numai ministerul actual, ci în-

treg sistemul poate fi răsturnat,
iar cvincvenalele vor urma a să da
după cazul precedent. Deci după
modesta-mi părere, ar trebui să ne
arătăm nemulțămirea și să atragem
atențiunea factorilor competenți la
nedreptatea ce ni s'a face, nu însă
în cuvinte injurioase, ci pe calea
și în modul cuvenit.

Și adecă: fiește care protopop
să convoace sinod, și din acesta
clerul să roage pe Preaveneratul
Ordinariat metropolitan, să-i arete
ministrului nedreptatea ce ni s'a face;
să arete, că și noi avem cel puțin
aceeași cultură și calificațiune, și
aceleași exigențe familiari și sociali
ca și reformații; și că și noi ser-
vim bisericii noastre și patriei tot
în aceeași măsură ca și reformații,
și că și noi suntem civi, organe
ale statului, și suportăm sarcinile
ca și reformații. — Dacă unii pro-
topopi nu ar voi să convoace sinod,
ori nu ar permite desbaterea acestui
obiect, pot fi astrânși la aceasta,
deoarece aci nu e vorbă de singu-
ratici, ci de întreg clerul fără deo-
sebire.

Un protopop.

Impotriva episcopiei maghiare.

Ținuta preoților noștri sătmăreni încorporați
la Hajdudorogh a pus pe gânduri pe episco-
pul din Munkács. După ce nu i-a succes ai
intimida cu multe altele, a cugetat, că se
vor mai mulcomi, îndată ce se efectuește
împărțirea administrativă a noii dieceze și
astfel în zilele trecute a trimis pe Gönczy
Antal, ca protopop al tractului Sătmar și pe
Mitrovics Elek protopop la Caraii mari, ca
să-și ocupe funcțiunile. Opintirea acestor
sărmani domni a fost însă zădărnica. Veni-
rea lor la fața locului nu a luat-o nime la
cunoștință, scriptele oficiale dela Munkács
au fost returnate, ca necompetenți și astfel
domnii protopopi și-au văzut iar de drum,
fără nici o ispravă.

Foile ungurești sunt se înțelege foc de
mănie. Mai ales dl Râmă Marchis, vicarul
Caraiilor, e luat la ochi, ca agitator și pro-
trivnicul noii episcopii. Din comentariile
foilor se resimte sentimentul de rușine, ce

dominează mai ales în unele cercuri biseri-
cești, de-a supune noii episcopii teritorii cu
forța. Așa ceva nu s'a întâmplat în biserica
catolică din veacul de mijloc. Dară ca totuș
să nu apară aparatul oficios neputincios, ame-
nință pe preoți, că vor fi amovați. Ba spun,
că dela Roma, ar fi și venit ordinul, ca cei
renitenți să fie imediat suspendați.

După cele întâmplate nu vom mai fi
așa naivi, ca să credem, că Roma nu va da
un astfel de ordin, dară suntem convingați, că
nici cu măsuri statariale nu va ajunge la
nimic.

**Noul proiect electoral, Intrarea
opozității în cameră.** După primirea
proiectelor de lege despre salarizarea învă-
țătorilor, s'a pus în 4 Martie n. c. la er-
dinea zilei noul proiect electoral.

Deodată cu începerea discuției asupra
acestui proiect au intrat în cameră deputații
opozionali, 102 la număr, cari în mare
parte în Iunie a. c. au fost scoși cu forța
dela ședințele camerei.

Intrarea opoziției a stârnit o mișcare,
am putea zice plină de groază, între depu-
tații partidului muncii. Opoziția va porni în
cameră o luptă crâncenă, a cărei sfârșit nu
se poate prevedea.

Pentru autonomia Macedoniei.

Comitetul macedonean din București a de-
legat pe dnii dr. G. Murnu și dr. Iuliu Va-
laori, profesori universitari și pe dl Nic. Pa-
pahagi, director al institutului universitar
român din Constantinopol, ca să informeze
în persoană curțile mai mari din Europa
despre aspirațiunile Macedoromânilor în urma
situației schimbate în Balcan. Delegațiunea
exmisă s'a prezentat până acuma în Buda-
pesta la ministrul președinte, apoi în Viena
la contele Berchtold. În ambele locuri a fost
primită în mod preventiv.

Ziarului „Neue Freie Presse” delegații
și-a descoperit scopul misiunii în următo-
arele:

„Schimbările iminente în Balcani ame-
nință neamul nostru cu nimicire, dacă nu ne
ridicăm la timp glasul pentru a protesta
contra nedreptății ce e pe cale a ni-se face.
Avem temeri întemeiate, că în cele trei țări
cari vor ajunge stăpâne peste teritoriul tur-
cesc de până acum, pe națiunea noastră e
așteaptă o luptă de extirpare.

Din partea Albaniei suntem siguri; vom
împărți cu Albanezii soarta de a ne ține
în defensivă și chiar de aceea credem că
numai pe acel stat ne putem răzîma, care

fără doar și poate e lipsit de orice gând de cucerire ori desnaționalizare.

Voi deci ca pretutindeni în Europa și mai ales înaintea conferinței ambasadurilor din Londra, să propagăm idea despre salvarea independenței noastre, eventual prin o uniune cu Albania.

Idealul nostru ar fi, ca părțile locuite de Români ale Macedoniei să formeze un stat autonom, care ar putea sta în legături strânse cu Albania. Dacă s'ar realiza acest proiect, ar dispărea multe prilejuri de frecări care periclitează pacea viitoare în Peninsula, și cari ar provoca continue ciocniri între Sârbi și Bulgari și între Bulgari și Greci.

Conaționalii noștri locuiesc mai ales teritoriile dela Pind pe lângă Metova spre lacul Ochrida; Crușava e pur românească și ar fi limita spre Nord. Vardarul ar forma marginea la Ost, cuprinzând Meglenia. Frontiera sudică ar constitui-o râul Bistrița. Centrul ar fi la Monastir.

Deja de acum viața noastră națională e cu totul tulburată pe teritoriile ocupate de Sârbi, Bulgari și Greci. Dintre școlile ce ne-am întemeiat cu mari jertfe și cu sprijinul național și moral al României, multe sunt deja închise și după o altă cuceritorii ne vor închide toate școlile și bisericile noastre, dacă nu ne ia sub scutul său Europa. Mai ales din partea Grecilor ne așteptăm la dușmănie mare și e rău pentru noi dacă Pindul și ținutul dela Veria și dela Salonichi ajunge sub dominațiunea grecească. Contra atrocităților grecești s'a protestat în numeroase adunări publice în România și chiar și în Camera română.

Ceeace la orice caz trebuie să pretindem și ce considerăm ca un minimum, sunt garanții esențiale pentru existența noastră etnică și pentru dezvoltarea noastră viitoare,

garanții cari nu le lăsăm la granița statelor balcanice aliate și pe cari cerem a le primi și dela însași Europa.

Avem convingerea că mai ales aici în Austro-Ungaria ne putem aștepta să fim înțeleși și să găsim simpatii, chiar și prin faptul că atât în Austria cât și în Ungaria avem număroși conaționali.

Corespondințe.

„Cvîncvenale.“

Ciudate măsuri ține și folosește guvernul țării noastre în mîgăzinul său!

Înainte de regularea congruei să împărțeau ajutoare de stat preoților nu în proporția veniturilor locale parohiale, ci după cum avea cineva vre-un „merit patriotic“, ori vre-un recomandator dintre slujbașii de stat, ori comitatensi. Din 1908 încolo, când s'a făcut regularea novelară a congruei, măsura aceasta nedreaptă pentru preoți și jignitoare pentru superioritatea bisericească a fost abandonată. S'au pus în prospeet „cvîncvenalele“. — S'a scris, că sunt deja la Preaven. Ordinariat pentru împărțire și totodată se advertiza preoțimea, că de aici încolo trebuie să lucreze și mai mult.

Nimănuia nu ne trecea prin minte, ca să nu fie „cvîncvenalele“ tuturor măsurate după anii de serviciu. Toți eram siguri, că în circularul, ce vom primi dela Preaven. Conzistor vom vedea sume numai de câte 400 c. pentru cei ce au servit cel puțin 10 ani ca preoți, iar 200 c. celor, cu cel puțin 5 ani de serviciu, dar n'au plinit 10. Alte măruri de sume (dela 33 c. și câțiva fil. până la 166 c. și câțiva fil.) numai pentru acei preoți admiteam să fie provăzute, cari

în jumătatea aceasta de an vor fi împlinind 5 ani de serviciu, deci pe anul acesta nu li-să poate da cvîncvenalul întreg.

Azi primim circularul cu lista preoților împărțâși de „cvîncvenal“ pe an. 1913 sem. I.

Când mă uit peste el, atâtea măsuri de împărțire, cât nu-mi vinea să cred ochilor! Preoți din acelaș an hirotoniți, au cvîncvenale neegale; de cei cu 12—15 ani de serviciu au cvîncvenal întreg (400 c. pe 1/2 an) iar alții cu 30—40 ani de serviciu au mai puțin, sau nici pe jumătate atâta ș. a. m. d. mai mulți nici nu sunt împărțâși, deși is preoți bătrâni. Stau și socotesc: tot trebuie să fie o chee, care să dea deslegare la procedul acesta; trebuie să afu o normă generală, pe care o va fi urmat ministrul producând atâtea inegalități. Iau Șematismul cel mai nou, iau Circularul, care cuprinde sumele de întregire congruală pe jumătatea a 2-a anului trecut. Aseamăn la aceeași persoană: cât e venitul congrual local, câtă e întregirea congruală și cât i-se dă acum ca „cvîncvenal“. Aflu, că bunăoară în Jucul de jos venitul congrual e 801 c. 34 fil. deci preotul de acolo (hirotonit în 1894) are întregire 399.33 c. cvîncvenal i-se dă acum 400 c. în acelaș timp în Band v. egr. 445.38 c. intr. egr. (preotul e hir. în 1893) 577.31 c. cvîncv. 245.38 c. sau în Teiuș ven. egr. 1246.80 c. intr. egr. (preotul hir. în 1898) 176.60 c. cv. 400 c. în acelaș timp în Aiud ven. egr. 419.82 c. întreg. cg. (protopop hir. în 1885) 590.09 c. cvîncv. 219.82 c. Deci unde venitul congrual local e mai mare și cvîncvenalul e întreg, unde venitul egr. local e mai mic, și cvîncvenalul e mai mic. Sau unde trebuie să dea guvernul întregire mare la fundamental, nu dă cvîncvenal deplin, unde nu e lipsă de sumă mare pentru împlinirea fundamenta-

FOIȚA.

Ce povestesc stelele?

(după un cântec slav)

S'adună stelele pe boltă
Și noaptea 'ntreagă sfătuesc...
Eu știu azi despre ce li vorba
Dar n'o să-ți spun ce povestesc...

...De vrei să știi... ridică-ți fruntea
Cu gândurile ei întregi
Stăi nopți de veghe la fereastră
Și singur o să le înțelegi...

T. Murășan.

Floarea, sărmana...

O vale înzăpezită, cu crucifix de lemn la împletirea cărărilor dinspre pădure — mai avu să urce Floarea și de pe muchea dealului, zări în depărtare crestele vinete ale munților și sclipirea turnurilor de aramă a unui oraș...

În cuprinsul hotarului nu se simția tipenie de om și pe un colț de pădure negura văzând cu ochii parcă se nchega clipă de clipă.

O, ce pustietăți par largurile zării în puterea iernii, — cine a putut simți mai

mult decât călătorul solitar, bătut de vânturi și înțepat de acele gerului stăpân?

...Ci, Floarea cu toate astea nu sa cutremura de nici un gând de i-ar fi fost imaginea cât de hădoasă. De când a plecat dela Stăpânul din urmă aproape și-a uitat, iar tăișele de săbii, sub câte s'a plecat, au făcut-o parcă să nu mai închidă ochii în fața ori cărei întâmplări.

Iși scutură sarcina pe umeri și prin șuerele vântului, cari li fulgerau pe la urechi, — domol, domol, ca mângăiată de o mână moale, iubitoare pe fruntea de ceară alergă cu privirile îndărăt... și în lumina unei clipe se văzu deodată la poarta lor, sub cei doi sălcâmi înfloriți, pentru întâia oară purtând pe umeri sarcina asta, care de atâta vreme și atâtea ceasuri de suferință, — i-a fost tovarășă nedespărțită.

La stăpânii dintâi, pe cari i-a slujit, n'a putut să-și deslege limba mai pentru mult, ca hăinițele. „Două rânduri de haine ș'atât!“

Iar la încheierea anului se vedea la fel precum a intrat, dar parcă încă mai goală. Sarcina, cu ce-o mai fi în ea și-o ridica pe umeri și pleca. Unde? — Nici ea nu știa! Și câți stăpâni la fel n'a schimbat prigonită de acelaș nenoroc, de-a nu-și putea agonisi nici hăinițele. I-a tresărit atunci un gând strecurându-se pe dinaintea unei porți, în fața cărei cine știe din ce vremuri stă neclintită, sub un arminden ro-

tat, cu ramuri mirositoare, o piatră. A intrat în ogradă și 'a hămăitul rânzos a unei căteia bălțate a ajuns în pridvarul larg tivit cu glastre și cupe de flori. Stăpânul era un om înalt cu mustață pierită, galbenă, în haine nemțești. După-ce i-a spus pricina abaterii ei prin părțile alea, și-a vârît mâinile în busunarele pantalonilor și-a întrebat-o:

— „Ei, bine și ce simbrie ai vrea să capeti?“

Afară curgeau streșinile și picurii mari, căzând arar, păreau că se sfarmă în păharele de argint.

Ea a stat pe-o clipă și i-venia să nu-și spună pentru cât bunui în lume gândul cu care a intrat. „M-or crede nebună dacă m-or auzi ce vorbesc. M-or trimite pe ușă afară“. Dar totuși o putere lăuntrică parcă o silea în adins să spună ce are pe inimă. Și a spus tot, tot... și la urmă și gândul cu care a intrat... și stăpânul scoțându-și o mână din busunar a stat puțin, a făcut o mișcare din fața întregă parc'ar vrea să zâmbească, dar n'a zâmbit. Și s'a învoit.

— „Ei, bine a ta să fie peatra dela poartă.“

„În clipa aceea, parcă acuma văd, s'a încrucșat un mănunchiu de raze prin păharul de cristal uitat pe un colț de masă, aruncând colori de curcubeu pe perețele umbrat din față“. Și la jumătatea anului piatra dela poartă s'a despiciat în două, Floarea și-a mușcat buzele și nu-a cutezat

lului la 1600 c. acolo de bunăvoie dă cvincenal mare, deplin. Anii de serviciu nu numără. Este asta dreptate? Este asta compatibil cu scopul congruei peste tot de a egaliza după putință venitele în toate parohiile? Nu. Căci prin procedeul acesta și în viitor, ca și înainte de conferirea congruei, numai în parohiile celea cu venit local mai mare este asigurată subsistența preotului. Iar de acestea-s puține, deci majoritatea preoțimeii și în venitor va tânji, spre dauna bisericii și a mântuirii sufletelor credincioșilor, pentru a cărei lucrare nu să pot dedica pe deplin, nefiindu-le asigurat traiul și nefiindule lăsat tinapul pentru afacerile curat bisericesti-scolare.

Apoi am mai remarcat ceva: la statorirea sumelor de cvincenal necomplet își fac și un fel de jucărie, ceice le vor fi designând: numerii cari dau florii și unimile și zecimile în suma care arată coroanele în cvinc. sunt luați neschimbați dela numerii cari arată venitul congrual în aceeaș parohie; d. e.: Ciufud, ven. cgr. 477-18 cor., cvinc. 177-18 cor.; Colțlar, v. cgr. 437-02 cor., cvinc. 237-02 cor., Agârbicuin-Săs., v. cgr. 459-76 cor., cvinc. 259-76 cor. ș. a.; apoi pentru sutimi schimbă numărul pe nimerite. Curată jucărie! Aceasta e măsura dreaptă a guvernului!

Eu cred, că acestea măsuri, luate „în spiritul proiectului de lege” sunt păgubitoare pentru biserică, nedrepte, înșelătoare pentru preoți și detrag din autoritatea P. Ven. Ordinariat și deci trebuie să luăm poziție în fața lor, în apropiatele sinoade de primăvară.
Cornel P. Andrea.

Circular către clerul din vicariatul Maramureșului.

Pe baza statutului diecezan pentru ținerea exercițiilor spirituale, și în urma do-

riinței Illustrisimului Domn Episcop al nostru, cumcă acele exerciții să se țină în Maramureș în luna lui Martie și în conțelegere cu Magnificul Domn Dr. Octavian Domide canonic și preziđele Reuniunii, am onoare a Te invita la exercițiile spirituale, cari se vor ținea în Siget în biserica parohială în 18 și 19 Martie st. n. a. c.

Dupăce exercițiile spirituale se încep la 6 ore dimineata, ești rugat a veni la Siget în 17 Martie.

Fiind parohiile noastre mărișoare, în conțelegere cu Magnificul Domn preziđe, am decis, cumcă cu aceasta ocaziune la exercițiile spirituale să se invite jumătatea clerului din vicariat, și anume domnii parohi cei mai în etate, iar la toamnă să se invite partea a doua a clerului.

Frații preoți, cari nu sunt acum invitați, vor binevoi în zilele exercițiilor spirituale a administra parohiile celor invitați.

Cu aceasta ocaziune am onoare a invita pe MOD-ni Ilie Mosolygó din Borsa, Alesandru Koman din Moiseiu, Petru Mihályi dela Mănăstirea Moiseiului, Ion Koman din Vișeu de jos, Vasile Wlad din Săliștea de sus, Ion Ivasko din Rozavlea, Ion Wlad din Botiza, Aurel Zoicaș din Ieud, Vasile Ilniczky din Strămtura, Andrei Lováts din Bărsana, Stefan Anderko din Oncești, Victor Komán din Călinești, Emil Fucsek din Sârbi, Iuliu Dragoș din Vad, Antoniu Szerbák din Văleni, Nicolae Doroș din Breb, Ioachim Făt din Crăcești, Alesandru Gyenge din Sat-Sugatag, Petru Birlea din Berbești, Simeon Balea din Săpânța, Ion Fanea din Saraseu, Vasile Ivasko din Apșa de jos, Mihai Papp din Apșa de mijloc și Ion Doros din Sat-Slatina.

Dintre Frațiile Voastre cei mai mulți au fi, neamuri și cunoscuți în Siget, la cari se vor putea învertira, iar pentru ceilalți

m'am îngrijit de locuință, precum arată ședulele, cari le acud la acest circular.

Vă rog să aduceți veșminte preoțești, liturgicoane și orologere, hârtie și ceruză pentru a se face înșămările de lipsă.

Deși în statutele reuniunii pentru ținerea exercițiilor spirituale se află programul, totuș îl retipăresc aicea cu observarea, cumcă modificări sau abateri se vor face după împrejurări.

Programul după care se vor ținea ș exerciții spirituale în Siget în 18 și 19 Martie 1913:

La ora 6 a. m. meditațiunea primă.

Dela 7—8 mănecatul și ora întâie.

La 8 s. Liturgie, după care reflexiune asupra meditațiunii întâie și înșămarea propusurilor.

Dela 10¹/₄—11 considerațiune despre obligațiunile preoțești.

Dela 11—11¹/₂ lectură spirituală.

Dela 11¹/₂—12 examinarea conștiinței.

Dela 12—1¹/₂ d. a. prânz și timp liber.

Dela 1¹/₂—2 Paraclisul Preacuratei.

Dela 2—2¹/₂ meditațiunea a doua.

Dela 2¹/₂—4 înșarat.

Dela 4³/₄—5³/₄ reflexiune asupra meditațiunii a doua și înșămarea propusurilor.

6. Considerațiune despre obligațiunile preoțești.

7. Cina.

8¹/₂ Dupăcinarul mic și examinarea conștiinței. Mărturisirile se vor face sub mănecat și înșarat și în alt timp potrivit, ce se va statori.

Dela cei, cari fac ș exerciții, se așteaptă reculegere și încunjurarea șgomotului și observarea exactă a programului.

Te rog să binevoiești a receti și a

nimănu să-și descopere nenorocul care o prigonește așa de fără milă. La încheierea anului piatra s'a despiciat în patru. Ce-ar fi putut să facă? Și-a împăturat din nou mărunțișurile cari i-au mai rămas din întâmplare un brâu, o iie, o năframă... le-a strâns frumos cu frânghia și înându-și ziua bună a plecat. Unde? — Nici ea nu ști. Atâta ști că se află acum pe cale, că vântul șueră și că zăpada înghețată ce-i scârțâie sub pașii tari se întinde nemărginită prin pustietatea ce-și crește golul clipă de clipă ca firele negre ale intramurgitului.

„Pe pietrele lucii ale străzii luminată de felinare rari, cismele Floarei sunau grele, neobicinuit. „Am ajuns, — se gândia Floarea — în orașul a cărei turnuri mi-au scripit în depărtare, din colțul de pădure. Ce-o să fac peste noapte? Unde să trag?” Un vârtej de roate văjâii, la o svărlită oare care, înainte — și-o trăsură zbârni, ca fulgerul prin dreptul ei. Se opri pe-o clipă șascultă. Niși un șgomot pe stradă... nici o ființă... numai înainte la o depărtare, par'că s'ar simți un mormur potolit, iar prin ferestrele mari, luminate de candelabre pe de cele două părți ale străzi, pătrundeau arar hicotiri de glasuri multămite, ori schijă răzleată de armonică.

Se hotărî și-și puse pașii sub cea dințâiu poartă deschisă. Ograda arăta ruinele unor zile de helșug. O șură înaltă descoperită cu un pârte în părăginire, o cum-

până stricată de fântână și tocma'n capetul ogrăzii sub umbra unui zid uriaș, o căsuță cu ferestrele mici, prin cari abia licăria lumina unei lămpi afumate.

În fața vetrii era o femeie — povestia cu cineva, iar cu mâna dreaptă vâria despiciături de fag peste jarul rumen, strălucitor, care părea o corfiță de boboci înfloriți, așa cum aducea câte odată Floarea la oraș. Se înaltă mai bine din vărfuri în dreptul ferestrei cărpită cu hârtie și lângă femeie văzu căpșoarele unor copilași... în aceeaș vreme înțelegând lămurit și ecoul unor graiuri străine. Ce-ar fi căutat aici deci Floarea? — Cunoaște ea fierea străinului. Cunoaște și inima care zace în oamenii cu grai, ca cel auzit prin fereastră. O bătaie din aripi și-un trâmbitat de cocos despiciând tăcerea făcu pe Floarea șalerge până la poartă îndărăt.

Un fior de-o frică neînțaleasă i-a străbătut trupșorul tinăr, prin toate încheieturile. Se propti de stâlpii porții meșteriti frumos șascultând fi veni par'că un fel de rușine pentru frica zădarnică. În lungul străzilor pustii era liniște și pînre prostirele subțiri, fine ale norilor o secere de aur palid își vărsa lumina peste cupolele de aramă, pe-o clipă doar — și iarăș dispărea, alergând prin dreptul ei colonne uriașe de neguri. De pe-o streșină unde-va aproape s'a auzit limpede căderea unor țurturi și trosnirea unor coperișuri de lemn. Floarea se stânse

mai bine la olaltă și ea într'un gest curios abia acum simți ce frig poate să fie.

La fereastra căsii de sub zidul negru, uriaș apăru o siluetă în dreptul luminii par c'ar fi privit prin geam și galbenul spălăcit ce licărea mai înainte prin petecele de hârtie clipi odată larg ca o geană — și se stânse — numai un punct de sânge, ca o aripă de candelă se mai zăria. „Jarul de pe vatră” se gândi Floarea. O umbră de vânt tăios, rece o făcu se tremure și ca împinsă de-o forță lăuntrică porni mai departe. „Ah, cum îmi sună pași de tare...” îi părea fiecare pas o lovitură par'că pe pietruirea străzii șapene de ger, trezind ecouri în coastele zidurilor de cele două laturi. Se opri sub un felinar și privi cu ochii scânteietori. Am scăpat...

Între două ziduri loc rămas, umbros, ferit — numai bun pentru o ființă rătăcită în cap de noapte pe străzile pustii ale unui oraș. C'o scăpare de bucurie ca într'un clinchet de argint privi în jur și repede-repede dispăru în umbra zidurilor.

Mai întâi simți de-abinele, cât de reci pot să fie pietrele, apoi încet-încet cum se mulcomesc. Ca un fir de aur străluci o rază de lună încurcată prin pânza unui paijanen de-asupra frunții Floarei.

Pe aproape unde-va măsurat, la distanță șaude căderea țeapănă a țurturilor — iar în vale cu rășbufetele grele și ecourile unor scârțâiri de oțele tot mai slăbite, tot

studia statutele Reuniunii trimise cu cercularul diecezan de sub Nr. 6776. din anul trecut, și a te face membru al Reuniunii, aducând taxa de 3 cor. pe anul curent.

Tit Bud,
vicarul maramureșului.

Reviste.

Din camera țării. In cursul săptămânii trecute s'au desbătut și primit în cameră mai multe proiecte de legi înscrise. Astfel s'a primit proiectul de lege pentru amânarea introducerii legilor nouă de dare, apoi proiectul de lege despre *izlazurile comunale*, și în urmă două proiecte de lege despre *întregirea salariilor învățătoresți*.

Despre *izlazurile comunale* am scris cu altă ocazie.

La desbaterea proiectului de lege despre *întregirea salariilor învățătoresți* a vorbit dintre deputații noștri dl protopop Vasile Dămian, cerând, ca limba de propunere în ținutul naționalităților să fie limba maternă a copiilor, iară învățătorii confesionali să aibă salariu egal ca cei dela stat și în urmă, ca să se șteargă din proiect dispoziția referitoare la dreptul inspectorului de stat de-a califica conduita învățătorilor confesionali.

Mare meeting în București pentru Macedoromâni și pentru limpezirea diferendului româno-bulgar. In 18 Februar v. s'a ținut la »Dacia« un

mare meeting naționalist, la care a luat parte o lume imensă.

Meetingul a fost condus de drul Leonte. Au vorbit dnii Bogdan Duică, M. Mihăilescu, St. Perdiciu, I. Giurculescu, dr. Drăgescu și alții.

Toți oratorii au insistat, ca Macedoromânilor să se dea autonomie și să nu fie lăsați pradă Grecilor, Bulgarilor și Sârbilor.

S'a făcut din partea oratorilor apel la prietini Germaniei, spunând între altele, că dacă Germania nu va răspunde la preținie cu preținie, va pierde în orice Români un credincios amic.

S'au ținut apoi mai multe vorbiri înflăcărâte pentru limpezirea diferendului româno-bulgar prin arme.

După sfârșirea vorbirilor mulțimea a pornit dela Dacia pe strada Carol și a parcurs calea Victoriei, manifestând pentru războiu.

Moldovenii din Basarabia părăsesc Biserica ortodoxă. Din cauză că rușii au rusificat biserica în Basarabia să observă că mii de basarabeni moldoveni părăsesc biserica ortodoxă trecând la diferite secte ce există în Rusia; astfel marele ziar din Petersburg »Recci« în numărul său de 14 Februarie a. c. tipărește următoarele:

»Pe un timp de ger mare și de viscole în guvernământul Oloneț cu-

mai departe — un crâmpeliu de doină. Floarea își duse palma amortită la frunte »Am ostenit de-atâta cale...« își simțea parcă de două ori așa de mare căpșorul, de acum aievea era. In ochii ei închiși pe-o clipă i-coane fugare își desfăceau aripile de mătăasă. Ii veni să zimbească de povestea cu piatra — privi țintă la raza vagabundă prin firele de paijen și o undă amară de jale îi tulgeră întreagă ființa. »Cum ar vrea să fie o poveste, un vis și întâmplarea cu mama ei, cu gropile din țintirimul lor... eu...!« Nu-și mai simți fruntea... îi era aprinsă și dosul mânilor îi ardea... Se ghemui mai strâns în colțul friguros și aplecă căpșorul pe-o parte, parc'ar fi vrând să ațipească. Un rânchezat stăruitor mai scăpără doar pe strada pustie, întovărășit de zufuiturile copitelor pe scândurile unui pod și Floarea deschilini, în mintea ei, apele unor vedenii răzlețe.

»Ce frumos rămâne orașul îndărăt. Dangăte de clopot se împraștiu în aerul răvân și câmpul verde parcă tresaltă ușor, ca un sân de fecioară sub adierele mulcome ale vântului și pulberea de soare. A suferit, dar bine că a scăpat teafără. Va da Dzeu și sufletului ei vre-o clipă de tihnă. Uite colo o pădure, ce dulce bat fagii din ramurile verzi.

La marginea pădurii sub un fag urias era un izvor cu apa ca cristalul. Floarea s'a aplecat și sorbit lacom și ea printr'un farmec i-a trecut foamea, și i-a perit oboseala.

S'a așezat apoi pe mușchiu moale cu fruntea la umbră răcoroasă.

A trăsărit de-odată. La margine de izvor apăru o femeie cu două urcioare. O privi lung și femeia stătu palidă în fața ei. Și floarea a dat în vorbă și i-a povestit de pricina rătăcirii prin locurile alea.

— Ei să vi atunci la mine. Eu ți-o face un rând de haine care niciodată n'o să ți-se mai rumpă.

Am șapte chilii. Tu vei griji în seară, dar în cea de-a șaptea să nu îndrăznești a intra, căci atunci nenorocul iar va prinde putere asupra ta.

Ci Floarea azi și mâne, într'o zi ca și când și-ar fi uitat de ea a deschis și ușa cea de a șaptea și-a văzut pe femeia dela izvor în cote și în genunche lângă un râu de mir iar în fruntea mesii pe-un bătrân co barbă albă-albă, cetind într'o carte cu copcii de aur. Vezi dar atâta i-a fost, căci în dimineața de-a doua a trebuit să plece. Unde? Nici ea nu știa. Mai amară însă nu și-a simțit inima și viața mai amară ea în clipa aceea. S'a gândit să se oprească lângă un plop de pe cale și la umbra lui să plângă, să plângă cu lacrimile toate...

Dimineața în scăpărarea stelelor de argint încă, întâiul stângător de lămpi rămase aprinse de peste noapte, dădu de trupșorul țepam al Floarei. Buzele-i erau întredeschisă parc'ar vrea să ceară ceva, iar pe față părăuașul lacrimilor era trecut în două fire de țurtur... Bpesta, 1913. T. Murășan.

tueeră drumurile zăpezite sutimi de moldoveni veniți a se închina prorocului Inocențiu închis în mănăstirea Muramscki.

»Peste trei mii de moldoveni cari au venit aci din Basarabia sunt prozeliti ieromonahului Inocențiu care fiind moldovean și el, a creiat o nouă religie, care conzideră pe preotul Teodosie Levitschi mort la 1845 și îngropat la mănăstirea din Baltă drept un sfânt ale cărui moaște produc minuni, vindecă și isgoniește pe necuratul. Prorocul Inocențiu declară prozelitilor săi că încurând toți împărații se vor închina lui afară de împărații Japoniei și Chinei, că dânsul are menirea a cere cont dela împăratul Rusiei pentru războiul Ruso-Japonez că în curînd va fi un război și mai mare și atunci după acest război vor pieri toți ierarhi biserici ruse și că aceasta va fi tocmai în ajutorul prăpădării lumii.

»Prorocul Inocențiu declară că sfârșitul lumii este foarte aproape și de aceea interzice Moldovenilor de a bea rachiu și a fuma, și-i îndeamnă de a vinde avutul lor distribuind bani seracilor pentruca în ziua judecării nimeni din credincioși să nu aibă avere deoarece împărăția cerurilor este făgăduită celor săraci.

»Mișcarea moldovenilor din această sectă a cuprins satele întregi în Basarabia și are caracterul unei boale psihice; țărani cred că ieromonahul Inocențiu este sfântul Ilie în persoană, care s'a scoborit de pe cer; ei sunt convinși că încurînd toată apa din mări, oceane, râuri și iazuri vor dispăre, rămânând numai 9 puțuri de apă potabilă în Basarabia destinată special pentru poporațiunea românească din această țară. Acesată apă va fi protejată de însăși Maica Precistă«.

Instalarea noului președinte al Statelor Nord-Americane unite. Wilson Woodrovot, nou alesul președinte al statelor nord-americane unite, a fost instalat Marți în 4 a l. c. Ceremoniile cu ocaziunea instalării au fost celea îndatinate. Stradele orașului Washington au fost împodobite cu drapelul diferite. Mulțimea adunată la Washington a fost mai mare, decât altădată. La Casa Albă pe noul președinte l'a primit fostul președinte Taft. După deschiderea sesiunii senatului, președintele Wilson a depus jurământul oficios și și-a ținut vorbirea inaugurală.

Wilson în vorbire se arată contra acumulării averilor și prietin al democrației.

Pe urmă cei de față au aranjat un conduct festiv în onoarea lui Wilson, care de pe terasa Casei Albe a privit defilarea celor 30,000 de persoane.

Lăsământul pictorului

Octavian Smigelschi.

Correspondentul din Roma al jurnalului „Bud. Hirlap” scrie, cu datul de 28 Februarie:

Casa de arte a episcopului *Fraknói*, din Via Faloppio, a îndurat în anul acesta un doliu dublu. Mai întâiu a murit *Coulin*, originar francez, apoi *Smigelschi* (originar român! Red.) dintre luptătorii noștri artistici, în străinătate. Aici, în Roma au secerat amândoi succese durabile artei. În fața morții lor atât de premature nu putem spune, decât, că amândoi au căzut jertfă prea marei expansiuni a dorului lor de creatori.

Mai ales, se poate spune acest lucru despre *Smigelschi*, pe care înzădar îl rugam medicii, să se abțină dela munca prea încordată. Inima lui bolnavă și obosită s'a răzbunat; a fost silit, în urmă, să lapede condeiul. Artistul credea, că e o piedecă trecătoare, provenită din neurastenia sistemului său nervos surmenat. S'a rentors în Ungaria resemnat, dar cu planuri mărețe, pentru a se odihni câteva săptămâni. Și a rămas acasă pentru totdeauna.

Cine a fost *Smigelschi*? La întrebarea asta nu se poate răspunde decât în atelierul lui, unde aflăm toate nuanțele fantaziei și forțele lui creatoare, dela operele terminate până la conturile abia schițate. Aici ne glăsuiește, în mii de glasuri, un creier și o mână, ce s'a stânjenit în plenitudinea forței de muncă, încât simțim cu atât mai mult, ce am pierdut.

Mai avea *Smigelschi* o inovație proprie, deosebit de originală, ca efect. El numia aceste combinații admirabile: *frescuri de marmură-ciment*. Ca să înțelegem mai bine, de ce e vorba, vom cita din notele autografe ale artistului:

„Marmura-ciment — scrie *Smigelschi* — e foarte potrivită ca decorativ. Stilul ei nu se poate numi *bizantin*, deși compoziția e inspirată de acolo. Redă doar, din stilul bizantin, numai liniștea, sublimitatea și frumusețile. Închegarea rapidă a materialului și mănuierea lui dificilă sunt totatătea piedeci pentru artist. Materia însăș te silește, să o prelucra în forme mai simple. Fresco de marmură-ciment nu e în legătură cu nici o altă artă; tocmai de aceea, efectul lui e cu totul particular. Efectul coloristic e uimitor, căci poți reda cu el totul, prin *amalgamul culorilor al marmorei și al lamelor de metal*, dela tempera cel mai palid până la efectul de culoare intenzivă al mozaicului.

Avantajele lui față de mozaic sunt: întâiu, că artistul le poate prelucra singur, nu trebuie să încredințeze altora executarea pânzelor colorate, ceea ce detrage mult din valoarea operei.

Entuziastul pictor bisericesc *Smigelschi* a voit, să creieze ceva cu totul nou în frescorile artei bisericesti. Aceasta i-a și succese pe deplin.

Dar inima lui de artist surmenat, l-a omorât înainte de a se fi putut bucura de acest succes al său, înainte de a fi putut picta capela colegiului *rakoczian* din Buda. Episcopul *Fraknói* i-a comandat cinci frescori de marmură-ciment, dar până acum n'a trimis acasă decât unul, (sf. Emeric și călugării.

Două din ele sunt aici, deplin terminate, în atelierul rămas orfan. (Adorarea lui

Rákóczi în capela din Rodosto și canonizarea sfântului Ștefan). Alături de aceste sunt o mulțime de pânze, a căror prelucrare definitivă, nu va mai urma niciodată.

Invenția pictorului *Smigelschi* are o singură parte vulnerabilă: e prea costisitoare. Materialul ce-l reclamă pentru prelucrare, costă bani mulți. Unde mai aflăm azi un idealist, asemenea lui *Smigelschi*, ca să jertfească câștigul material și să-și acumuleze în aceste frescuri drăgute: anii săi cei mai frumoși, cea mai bogată forță a puterii creatoare, toate paralele și toată însuflețirea, ca se le redea cât mai frumoase și mai durabile?

Tinera lui văduvă aranjază acum lăsământul lui bogat, de o inegalabilă valoare artistică. Indată ce va termina, tezaurul artistic va fi transportat la Budapesta. E un amestec enorm de pânze desăvârșite și schițe în pregătire: două *Madone*, lucrute cu tehnica de marmură-ciment, mai multe peisajii tempera, schițe cu creionul de o rară frumusețe, studii, pasteluri acvarele un foarte reușit chip de email al *Arhanghelului Mihail* și alte multe mănunișuri de valoare.

Societatea *beleartelor* plănuiește o expoziție colectivă din operele lui *Smigelschi*. Aici vor putea să admire cei de acasă tot ce a produs acest artist prea de curând decedat, dela cea dintâi încercare a lui până la evoluarea rapidă a operelor din Roma, ieșite de sub penelul puterniciei lui individualități. Și suntem convingși că se vor îmbulzi cu toții până vor avea răgaz- să-și procure vr'o pânză de a marelui nostru artist *Smigelschi*. Al.

Noutăți.

Concurse. Cu terminul de 15 Martie se pun la concurs următoarele stațiuni învățătoresci respective cantor-învățătoresci: Crăciunelul de sus, districtul protopoesic Bia; Cooc distr. prot. Ludos; Tirimia mare distr. prot. Murăș; Cătina, din protopopiatul de acelaș nume și Ormenișul de câmpie distr. prot. Cătina.

Exportul României și situația externă. Din cauza războiului din Balcani exportul de cereale din România a scăzut în mod simțitor. Este deci interesant să se cunoască cantitatea cerealelor exportate în anul aceasta, față de cantitatea exportată anul trecut atunci când calamitatea războiului nu apăsa exportul.

Pe baza statistice comunicată de ministerul de finanțe român scoatem datele următoare: În anul 1912, luna Ianuarie s'a exportat, grâu: 62.802 tone; secară: 2.518; cucuruz: 90.136; orz: 24.314; ovăs: 3.676; mei 4.542 și rapiță 140.

În anul 1913, luna Ianuarie s'a exportat, grâu 47.194 tone — adică cu 15.605 tone mai puțin; — secară, 3.178; cucuruz, 13.096, — adică cu 77.040 tone mai puțin; — orz, 20.442; ovăs 78 — față de 3.676 cât s'a exportat anul trecut; — mei 24 tone, față de 4.542 și rapiță 80 față 140.

Cum se vede, din cifrele de mai sus exportul cucuruzului a scăzut considerabil.

Exportul petrolului și a rezidurilor sale.

În timpul din urmă după cum am mai scris, materia primă a petrolului și mai ales a rezidurilor sale s'a scumpit considerabil.

Societățile cartelate de petrol din țară, au dat ca motiv de scumpire prețul de export care este cu mult mai mare decât prețul din țară.

Este, dar interesant să se cunoască cât țitei, petrol rafinat, benzină, parafină și alte reziduri s'au exportat pe luna Ianuarie în streinătate.

Tot după datele publicate de ministrul de finanțe rezultă următoarele:

Țitei s'a exportat 4.016.176 kilograme; reziduri 27.179.577; petrol rafinat 38.691.708; benzină 17.693.341 și parafina 34 mii kilograme.

Benzina care s'a scumpit cu 15 lei la suta de kilograme s'a exportat cea mai mare parte în Olanda, adică 589.209 kgr.; în Franța 5.471.505 și apoi vine Germania, Italia, Austro Ungaria, Bulgaria (cu 196.079) și Serbia (cu 29.933 kgr.)

Reziduri s'au exportat numai în Anglia 15.545.695 kgr.; Franța 4.211.781 și apoi Austro-Ungaria și Danemarca.

Exportul de făină, ermic și țărâțe.

Făina de grâu s'a exportat 5.313.323 hgr. în Ianuarie 1913, față de 2.711.605 cât s'a exportat anul trecut în aceeași lună.

Ermicul: 560.825, anul acesta în Ianuarie și 415.000 anul trecut în aceeaș lună.

Țărâța: 2.465.785, anul acesta în Ianuarie și 4.104.700 anul trecut.

Cum se vede, făina și ermicul au fost mult mai căutate anul acesta decât anul trecut.

În cea mai mare parte făină s'a exportat în Egipt. În cantitate de 3.172.104 kgr. și aceasta din cauză că făina din Turcia, Bulgaria și Serbia nu s'a putut trimite acolo. Turcia chiar, a avut nevoie să exporteze făină din România în cantitate de 1.550.944 kgr. de unde până acum, nu se cumpăra acolo nici 1000 kgr.

Cifrele de mai sus explică în deajuns criza din România provocată de războiul balcanic.

Bunăvoință... Președintele tribunalului din Seghedin a recercat pe juzii același tribunal, ca procesele de agitație naționaliste să se nizuiască a le pertracta cât mai iute, ca nu cumva oameni cu totul nevinovați se stee în închisoare preventivă, dintre cari pe timpul războiului balcanic unii au fost puși în închisoare preventivă pentru agitație iară alții pentru lesă majestaică.

Efectul recercării a fost, că numai în decursul unei luni au fost pertractate 15 procese naționaliste, dintre cari a treia parte s'a sfârșit cu achitare.

În jumătatea primă a lunii Martie să vor pertracta la tribunalul din Seghedin încă 9 procese naționaliste dintre cari mai interesant e procesul agitatoric a profesorului gr.-or. din Chichinda mare *Milutin Iakcity*.

Petreceri. Școala română gr.-cat. din Vulcan invită la serata culturală populară împreună cu petrecerea de joc, ce să va aranja Duminecă în 9 Martie n. în localitățile ospătăriei Löwi dia Vulcan.

Necrolog. † Ilie Cuterra, paroh gr. cat. în Klopodia, după scurte dar grele suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Duminecă în 2 Martie n. în anul 79 al etății și 54 al preoției sale.

— † Susana Sabo, după o boală îndelungată, împărțită cu ss. sacramente ale muribunzilor și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Marți în 4 Martie n. în Șeulia de Câmpie, în anul 60 al etății.

Familiei întristate îi trimitem sincerile noastre condoleanțe.

Partea Literară.

Despre vieța curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Dumnezeu dăruiește ceriul copiilor mici, dar oamenii conduși de minte trebuie să-l meriteze, trebuie să-l câștige prin luptă, jertfă și abnegațiune. „Impărăția lui Dumnezeu se silește și ceice să silese o apucă pe ea“. Pentru cei leneși, cari, fug de luptă, până acum nu este raiu!

Floarea castității e aceea, care arată valoarea morală a omului. Cine-și stăpânește patimile trupului acela de sigur învinge și alte ispite, cari toate sunt mai ușoare. Un om curat e un adevărat sfânt, și nu-mi pot închipui, ca un astfel de om, să nu ajungă la limanul fericirii.

S. Paul zice: „Aceasta este voia lui Dumnezeu, știința voastră; ca să vă feriți de curvie, încât să știe fiecare din voi, cum să-și păzească nasul în curățenie și cinste. Nu în fapta desfrânată, precum și păgânii, cari nu cunosc pe Dumnezeu“. (4, 3—5).

Așadară curățenia faptică a statului în care ne aflăm, adică verguria originală dacă nu suntem căsătoriți, credința conjugală, dacă ne aflăm în statul căsătoriei, sau castitatea viduală aceste formează temeiul pe care putem zidi palatul moralității, — aceste sunt semnele sfințeniei și ale perfecțiunii morale, după s. Paul — căci așa se sugrumă dorințele disordinate.

Dar e în interesul păcii sufletului tău să începi lupta; căci zadarnic îți dai tu pace trupului, el îți atacă liniștea sufletului. E zicală veche: „si vis pacem para bellum“, de vrei să trăiești în pace, nu fugi de războiu. Poți fi sigur, ca de moarte, că de nu învinge sufletul poftele trupului, va învinge trupul domnia sufletului. Trupul, e foarte aplicat să domnească în mod absolutist asupra ta, iar libertatea aceasta numai prin luptă și-o câștigi. Așadară chiar și iubirea de sine, egoismul, bine înțeles — trebuie să te îndemne la luptă ca să se afirme puterile sufletului.

Dar oare nu se poate încunjura lupta aceasta în nici un chip? Sunt unii tineri, despre cari bunii cunoscuți zic: din tine încă n'o să iasă un beliduce vestit, — așadară nimenea nu poate încunjura lupta aceasta? Poți să trăiești în bună pace cu toți și numai cu trupul să nu poți fi pe picior de pace? Lucrul trebuie înțeles așa: e adevărat că Hristos ne-a rescumpărat, ne-a reparat ceea ce a stricat păcatul cel dintăiu. Prin botez se șterge păcatul original, omul se renaște, se nobilitează și sfințește prin grația, care se varsă în suflet. Dar grația lui Dumnezeu, nu nimicește pornirile păcătoase, în-tocmai precum nu scăpăm nici de moarte, care încă e o urmare a păcatului. Pornirile acestea de-a păcătui în sine încă nu-s păcate dar sunt isverul păcatelor. Fără in-

doială, că Dl Hristos putea să ne scape și de acestea urmări de ale păcatului, dar n'a voit, și n'a fost dator să ne scape.

Și omul nici nu poate pretinde, ca păcatul — în cazul nostru cel strămoșesc — să rămână fără nici o pedeapsă. Prin urmare aplicările rele ale omului sunt tot atâtea pedepse ale păcatului.

Procedura aceasta alui Dumnezeu să poate împăca cu bunătatea Lui? Da, se poate foarte bine. Ostașul curajos se bucură, că merge în luptă, cu cât e lupta mai înverșunată cu atât mai mulți lauri poate câștiga, cu atât este mai strălucită gloria învingerii. Dumnezeu în înțelepciunea Lui a lăsat în om „legea păcatului“ ca astfel omul opunându-se acesteia, luptându-se, să aivă prilej de-a merita și astfel de-ași câștiga glorie mai mare.

Luptă-te dar cu dragoste și ideal, căci în focul luptei se naște virtutea prețioasă a castității.

Cartea mea tractează despre vieța curată; sperez, că acum ai înțeles despre ce e vorba. Nu voi înțelege așadară sub vieța curată, vieța afară de statul căsătoriei. Cineva poate fi necăsătorit și cu toate aceste să trăiască o vieță foarte păcătoasă; de altă parte unul căsătorit, dar care ține cu sfințenie la credința jurată în fața altarului, merită numele de om cu vieță nepătată. Cel necăsătorit atunci e curat, când nici în cugete, nici în poște sau fapte nu păcătuiește contra castității.

6. Ideal sublim.

Prin intruparea Fiului lui Dumnezeu celui viu, natura omenească s'a înălțat în sferele cele mai înalte. Persoana a doua din s. Treime, Cuvântul s'a unit în modul cel mai intim cu natura omenească și prin unirea aceasta natura omenească a fost ridicată până la regiunile acele nepătrunse de mintea omenească, de unde mai sus nici însuș Dumnezeu nu ar fi putut-o ridica.

Dumnezeu însuș, ființa cea prea desăvârșită, a preamărit în Isus Hristos natura omenească și pentru aceea Hristos a devenit model etern de om adevărat, om frumos, om bun și ideal pentru toți oamenii din toate timpurile și din toate locurile, ba servește de ideal și păcătoșilor; căci dacă privește păcătoșul la Hristos cel restignit pe cruce și vede, se convinge cum suferă El, cum face pocăință — nu pentru păcatele sale — căci El era mielul cel nevinovat, — ei pentru păcatele lumii, va înțelege de bunăseamă cum trebuie să facă el pocăință pentru păcatele sale.

Oamenii și înainte de venirea Domnului Hristos au înțeles valoarea vieții curate, ori cel puțin au bănuit-o; însă virtutea sublimă a curățeniei perpetue înainte lor era necunoscută.

Hristos a fost acela, care a adus un spirit nou în lume, sau mai bine zis cu el s'a pogorit o nouă lume spirituală și pe firmamentul acestei lumi spirituale deodată s'a ivit un ideal; idealul castității eterne, care e expresiunea cea mai perfectă a vieții curate. Idealul acesta a fost însuș Isus Hristos, Dumnezeu-omul.

Am zis, că deodată cu Hristos s'a coborât o nouă lume spirituală, că el a împărtășit un spirit nou în lume și într'adevăr, îndatăce se ivește El, vedem și razele strălucitoare ale spiritului nou. S'a născut din

o femeie vergură, care tocmai pentru aceasta calitate trupească și sufletească a fost învrednicită să fie înălțată la demnitatea fără de păreche de-a fi Mama lui Dumnezeu. Intrând în lume se înfrățeste cu sărăcia; abzice de toate: de averi, pompe și comodități; nu se poate însă lăpăda de una: de societatea omenilor curați.

(Va urma.)

Noaptea sf. Bartolomeu.

După BOLANDEN.

Trad. de Aurel B. Gajia, profesor.

(Continuare și fine).

— A fost un măcel înfricoșat La tot cazul regele se poate scuza, zise unul dintre nobili. A trebuit să pună capet războiului civil, care pustia țara de ani de-a rândul. La asta s'a mai adaus și faptul, că hugenoții, sau conjurat de nou. Erumperea conjurațiunii a putut-o împedeca numai măcelul. Unde-i apoi furia poporului parisian? Și influința lui Coligny în ce privește amestecul lui în afacerile de stat. Pentru aceea eu nici pe departe nu vrea să scuza măcelul.

— Cu toate că asta ar fi tare ușor, zise un altul. Hugenoții și-au luat răsplata. Odată și eu am fost martor brutalităților săvârșite de ei în patria catolicilor. E mare numărul preoților, călugărilor și călugăritelor omorți de dinșii. Unde-s bisericile, și claustrele dărimate de ei? Deci noaptea sf. Bartolomeu nu-i altceva decât o dreaptă răzbunare asupra lor.

Cei doi hugenoți nu puteau zice nimic la acuzele ridicate în contra lor.

— DTA d-le Bretteville ai vorbit bine de regele. Ce fac și regii protestanți cu supușii lor catolici? Ce face Elisaveta regina Angliei? Ia o pildă vie. Și dacă ei ti este permis, de ce să nu fie permis și lui Carol IX?

— Pentru că regele Carol IX e catolic, a răspuns episcopul. Pentru el e dătătoare de ton legea d-zeiască. Știu și aceea, că asta a provenit de acolo, că mulți domnitori creștini în loc de legea dreptății divine sau folosit de brutalitate. În vremile trecute încă au fost mici domnitori despoți, dar n'au putut să-și intrupeze despotismul lor — introducându-l — căci ia desarmat jugul blând alui Isus. Luptele papilor cu regii și împărății sau purtat în favorul poporului. Tocmai pentru aceea, pe baza convingerilor mele religioase, eu condamn măcelul din Paris.

— Trebuie să spun, că papa de mai multeori la îndrumat pe regele prin epistole să stărpească pe eretici.

— Dacă epistolele, de fapt există, zise regele, atunci din punct de vedere religios numai acel înțeles îl au că papa a provocat pe regele să-și apere pe supușii săi catolici în potrița volniciei hugenoților. Eu nu cred, că cineva va ridica vre-o plânsoare asupra bisericii noastre, care condamnă atari fapte.

— Protestantii de sigur să ferească de atari reproși, cari pot să cază asupra lor, zise un altul dintre oaspeții dela masă. Doar după învățăturile lor nu-i păcat a extirpa pe catolici.

— Sunt nefericiți dacă cred atari lucruri, adause episcopul Joan. Singur religia catolică poate să-i aducă la calea cea bună.

— Pardon Monseigneur, asta nu o înțeleg zise Bretteville. Legile tuturor statelor pedepsesc pe eretici cu moarte. Deci legile statului sunt în contradicție cu spiritul religios al creștinismului.

— Intrucât învățăturile ereticilor sunt contrari ordinii sociale, pe care-o distrug, forul civil e îndreptățit să-i pedepsească, zise episcopul. Trebuie însă să spun, că în vremile vechi ereticii nu se pedepsiau cu moarte. O atare pedeapsă a introdus pentru prima oară împăratul Frideric II Hohenstanful, deși el era dușman recunoscut al catolicilor.

Religia înseamnă nici când nu vrea moartea nimănui ei dorește îndreptarea fiecăruia.

Nobilii n'au mai făcut nici o obiecțiune.

Asupra celor doi hugenoți, vorbele episcopului au influențat mult.

— D-le episcop, zise Riviere, învinovățirea hugenoților e bazată. Eu nici când nu m'am putut împrieteni cu învățăturile lor.

— Cuvintele d-tale mă îmbucură foarte mult.

Un servitor, ce intrase, ia conturbat. El a înștiințat sosirea ofițerului trimis de regele.

Ofițerul vrea să vorbească fără amânarea cu Sfinția ta. Aduce nește porunci urgente.

— Să vină în lăuntru zise episcopul. Ce se însemne asta? Se aducă porunci la regele?

Trimisul lui Carol sa prezintă. Bătrânul s'a ridicat și l'a salutat respectuos.

— Doar dorești să-mi vorbești în secret?

— O, nu monseigneur! Chestia nu-i secretă. Aici e un mandat dela regele!

Indată i-a predat o scrisoare. Indată-ce încep să o citească, a început a-i tremura mâna.

— Cum? Regele pretinde să fie măcelăriți toți hugenoții de pe teritoriul meu?

— Așa e monseigneur! Regele așa dorește.

— Asta o dorește regele dela mine episcopul?

Doar dorește, ca eu să iau sabia și să miucid oile mele?

— Chiar asta nu, monseigneur! Va fi de ajuns dacă vei încredința chestia catolicilor. Ei vor curăți Franța de hugenoți. Mi ar plăcea dacă din suita sfinției tale mi-ai da câțiva înși căci am adus puțin cu mine.

— Destul, d-l meu, îl întrerupse episcopul. Regele pretinde imposibilitate dela mine. El vrea să facă din păstor un lup răpitor. Ascultă răspunsul meu: eu mă opun la fapta aceasta. Eu sunt episcopul din Lisi-eux și sufletele a căror moarte o pretinde sunt încredințate mie, de Dl nostru Isus Hristos. N'am învățat din evanghelie nici aceea că unui păstor li permis să verse sângele supușilor sei. Spune-i deci că până când eu trăiesc asta nu pot îndeplini.

Te-ai eugetat bine la cea-ce mi-ai zis? adanse ofițerul.

— Asta-i lucrul meu.

— Majestatea sa va lua-o fapta ca un semn de nesupunere. Mânia regelui poate să-ți causeze moarte.

— Asta nu numără nimic. Mai bine ascult de Dumnezeu decât de regele. Dumnezeu cere, ca păstorul cel bun să-și pună viața pentru oile sale.

— Te rog să-mi dai în scris, că te opui poruncii regelui, — zise ofițerul.

— Iau asupra-mi ori-ce. Vino și urmează-mi la moment îți pun documentul în mână.

Cei prezenți toți aprobă pe episcopul. Marquis-ul Riviere chemă la oparte pe Regnier.

Ce zici la aceste pretine?

— Mă mir mult de episcopul, zise Regnier. De ar fi fost un calvin n'ar fi zis astfel.

— Așa e, zise marquis-ul. Un preot catolic sufletul și-l pune pentru turma sa. Așa-i dictează învățăturile lui, pe când ale lui Calvin propuă extirparea catolicilor.

Regnier aprobă totul. Încrederea tuturor în episcopul, așa a fost de mare încât ca nește oi, toți intrară în odaia lui. El a dat ordin în toată provincia sa, și tuturor preoților catolici, prin care oprește prigonirea catolicilor.

Intrăcea sosesc în Lisi-eux, Antremont și Blanca. Mânia lui Regnier a trecut aproape cu totul.

— La tot cazul m'ai ofențat foarte. Mă îndestulesc dacă îți ceri numai iertare.

— Și eu nici nu întârziu d-le conte.

Blanca după câteva zile avu o convorbire secretă cu marquis-ul Hugo Riviere. Chestia era, trecerea lui la catolicism și fi-danțarea cu Blanca. După-ce mulți hugenoți au făcut acest pas, trecerea era la ordinea zilei. Bătrânul episcop ia primit pe toți cu bucurie și între cei mulți și pe contele Regnier.

După trei luni pe mirii fericiți ia cununat însuși episcopul în domul din Antremont. Margareta regina de Navarra și-a felicitat cu căldură pe pretina sa.

Tinăra părechiă căsătorită a început o nouă viață, tignită și liniștită. În războaiele civile următoare, marquis-ul m'a luat parte. Iși ținea de datorință să trăiască acasă, ca un soț credincios, tată bun și ca mare proprietar. I-a succes să stirpească din jurul său pe toți calvinii.

Chiar și bătrânul Arthur încă ajunsese timpul ferice să-și legene nepoteii iubiți pe genunchii lui vrăstnici.

Viața creștinească a episcopului din Lisi-eux încă era o pildă pentru toți cei din jurul lui. Mulți și-au putut mulțami episcopului, bunăstarea, fericirea și îndestulirea din viitor. N'a fost el singurul, care s'a opus mandatului regelui; lui iau urmat și alții. Și prin asta au câștigat pe mulți pentru catolicism.

Chiar și locuitorii regiștii au urmat pilda episcopilor. Henric de Savoya, contele de Tende și locuitorul din Provance, n'a voit să execute mandatul dat pentru efectuarea măcelului. Intocmai viconte-le d'Orthey, locuitorul regesc din Bayome. Acesta scrisse regelui următoarele: „Eu aici n'am de lucru cu nici un nemernic, toți sunt oameni de omenie.“ În acelaș ton a răspuns și locuitorul din Anvergne.

Cu toate acestea au fost măcelăriți mulți hugenoți. — Scriitorii protestanți spun că numărul jertfelor ar fi între 80 și 100 de mii.

William Cobbett, scriitorul protestant din Anglia, comunică următoarele: „Deși unii scriitori protestanți spun, că ar fi fost uciși zece mii; după un conspect din 1582

dat de păstorii sufletști a deosebitelor ținuturi uciși ar fi fost în toată Franța numai 786 de hugenoți. — Scriitorii protestanți încep cu 100,000, apoi coboară la 70,000, 30,000, 20,000, 15,000 și la 10,000. Conspectul amintit însă spune numai 786.

Un altul, dr. Lingard, serie, că de vom lua de donăori 786 ajungem la numărul verosimil al celor măcelăriți.

Pe Carol IX, încă l-a ajuns încurând răsplata. — În 26 August s'a dus la biserică însoțit de-o splendidă suită, pentru ca să mulțamească lui Dumnezeu, că a scăpat și că a reușit pedepsirea conjuraților. — După aceea alături cu mamă-sa a mers în parlament a ridicat atacuri grozave asupra lui Coligny cel mort și partizanii lui, — cari se conjură din nou să ucidă pe toți membrii din familia regală. — Pentru aceea el a fost silit ca să înecă conjurațiunea în sânge. A dat deci ordin ca afacerea să fie scrutată cu deamănuntul, și păcătoșii să fie pedepsiți.

Așa s'a și întâmplat.

Parlamentul a declarat pe admiral de vinovat pentru vătămarea majestatică, averea i-s'a confiscat. Cadavrul a fost transportat cu un căruț în piața Gevre și spânzurat în Montfaucon. — Pentru viitor apoi în fiecare an, în amintirea lui să se facă o serbare, ca mulțămită, că au fost descoperiți partizanii lui conjurați împotriva vieții regelui.

Au ordonat serbări în toată regula, bătând și medalii cu inscripțiile: „Virtus in rebelles“, — „Pietas excitavit justitiam“.

Au trimis soli la toate curțile din Europa, cu comisiunea să spună ca conjurația a fost descoperită și membrii pedepsiți după vrednicie. — Papa a servit un „Te Deum“ ca mulțămită pentru scăparea regelui.

Elisaveta din Anglia i-a răspuns în curând, exprimându-și durere pentru cei măcelăriți.

Ecaterina de Medici i-a răspuns în felul următor: „Regele, fiul meu a urmat exemplul reginei Elisaveta din Anglia“.

Cinstea regelui deci a fost salvată pretutindeni. — Noaptea sf. Bartolomeu a fost numită răzburarea celor păcătoși de lesa majestatică.

Este însă un judecător, pe care nu-l putem nici mitui și nici înșela. Acela e Dumnezeu atotștiutorul. Aceasta idee îl muncia și neliniștea pe regele. El a știut, că între cei măcelăriți au fost mulți catolici nevinovați. — Muncit de acest gând slăbia într'una. Ba, în urma acestor cugete neliniștitoare s'a îmbolnăvit greu și primind neste atacuri dureroase și insuportabile a murit în floarea vârstei.

BIBLIOGRAFIE.

Cărți sosite la redacție:

I. M. Lucaci O. P. Thomas et Molina Expositio systematica doctrinae D. Thomae Aquinatis de Gratia divina Efficaci comparata cum Molinae theoria. (+ VIII. p. 280). Blaj 1912.

M. Theodorian Cavada: Biserica română din punctul de vedere național (+ VIII. p. 32). București 1913.

A apărut:

Biblioteca pentru toți. Fr. Burnett. Micul Lord traducere de Iosif Nădejde.

Educatorii și în general părinții, cari au voit să facă educația copiilor lor prin citit, s'au isbit în totdeauna de lipsa unor cărți atrăgătoare pentru copii, cu conținut moral și educativ și, în același timp, de o necontestată valoare literară. Și nu numai literatura noastră, dar chiar și alte literaturi sunt sărace în astfel de scrieri.

Printre puținele lucrări din literatura universală, cari răspund acestui scop, una din cele mai bune este fără îndoială Micul Lord Fauntleroy de Fr. Burnett.

Intr-o formă literară desăvârșită este redată o povestire extrem de interesantă, a vieții acestui nobil, — istorisire care are darul de a trezi în copii toate simțămintele generoase și nobile. Este cartea ideală de educație și nu există limbă cultă, în care să nu fi fost tradusă.

Traducerea românească a d-lui Iosif Nădejde este desăvârșită din toate punctele de vedere.

Lucrarea — însoțită de numeroase și reușite ilustrații — se găsește în nrele 747—748 din „Biblioteca pentru toți”.

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.

2. Planul de învățământ și îndreptarul metodic. pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobata din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693.

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opul întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școlile cu un învățător — 80
 ” ” ” doi ” 120
 ” ” ” trei ” 160
 plus 20 *fil. porto* pentru fiecare.

Comandă se pot face la Tipografia Seminarială.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5•30
 vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5•30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea*

Domnului și Grația. fco. 7•30 cor.
 vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7•30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1•50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericesti pentru biblioteci. — Să afle de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4•30 cor. fco. Mărimea icoanelor 4⁵/₁₀ cm.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Udatul în pat!

Se poate opri la moment!

Deslușiri dă gratuit, dacă i-se comunică datele etății și sexului: **Georg Pfaller** în Nürnberg K. 44 [Bavaria].

(9) 5—52

Dionisiu Popp.

tâmplar în Aiud—Nagyenyed, Vizuteza Nr. 3. execută prompt, ieftin și artistic toată specea de lucrări de măsurit și strugărie, precum uși, ferestre, mobile pentru casă, mobilierul pentru școli și biserici, amvoane și iconostase.

Lucrările mele de brânza aceasta se pot vedea în biserica greco-catolică din Aiud.

(99) 12—26

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania”

SIBIIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru proști și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. pe porole pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911 K. 5,275,798•28
 Capitale asigurate pe viață achitate „ 5,146,556•86
 Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1911 } fco „ 127,769,744—
 } viață „ 10,981,822—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2,520,492—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cersuri bune de cunoscință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(18) 6—7

A apărut

ANTOLOGIONUL
 sau
MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *stujbele dumnezeescilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.